

Balassagyarmati Törvényszék

27.P.20.084/2021/10.szám

A Balassagyarmati Törvényszék dr. Kisházi János (3300 Eger, Fadrusz 20/b.) ügyvéd által képviselt felperes1 (cím.) I. rendű és felperes2 (cím.) II. rendű felperesnek – a Törös Ügyvédi Iroda dr. Fekete Zita eljáró ügyvéd (1065 Budapest 6. Bajcsy-Zsilinszky út 53.) által képviselt alperes1. (cím2.) I. rendű és személyesen eljáró alperes2 (címe.) II. rendű alperes ellen – szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében meghozta az alábbi

ítéletet:

A törvényszék a felperesek keresetét elutasítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg együttesen az I. rendű alperes részére 381.000.- (háromszáznyolcvanegyezer) Ft perköltséget.

A le nem rótt 731.780.- (hétszázharmincegyezer-hétszáznyolcvan) Ft eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezéssel lehet élni, melyet előterjesztése esetén a Balassagyarmati Törvényszéken kell elektronikus úton benyújtani a Fővárosi Ítéltáblához címzetten.

A törvényszék tájékoztatja a feleket, hogy a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve, ha a felek bármelyike tárgyalás tartását kéri, a bíróság azt indokoltnak tartja vagy a tárgyaláson fogantatosítható bizonyítást kell lefolytatni. A fellebbező félnek a tárgyalás tartása irányuló kérelmét a fellebbezésben kell előterjesztenie.

A Fővárosi Ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselőt kötelező.

Indokolás

[1] Az I., II. rendű felperes, mint hitelfelvevő/ zálogkötelezett, a II. rendű alperes, mint készfizető kezes és zálogkötelezett, valamint az I. rendű alperes között 2007. március 20. napján hitel, zálog és készfizető kezesi szerződés pénzügyi svájci frank magánhitelhez pénzügyi stratégiai partnereinek lakossági ügyfele részére elnevezésű szerződés jött létre szerződésszámon.

A szerződés 1.1.) pontjában a bank a hitelszerződésben meghatározott célra és feltételekkel kötelezettséget vállalt arra, hogy a hitelfelvevő részére 17.200.- svájci frank összegű devizahitelt tart rendelkezésre és – a rendelkezésre tartási időszak lejártáig – jelen szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén forintban, legfeljebb 2.500.000.-Ft összegű kölcsönt folyósít.

A szerződés 2.) pontja tartalmazza a szerződésben használt fogalmak meghatározását /üzleti nap, kamatfizetés kezdő napja, pénzügyintézet kereskedelmi deviza (eladási/vételi) árfolyam, pénzügyintézet pénztári (eladási/vételi) árfolyam, törlesztőrészlet fogalma./

Az 5.2.) pont szerint a kölcsön folyósítása forintban történik, a lehívott devizaösszeg átváltásával, a folyósításkor érvényes pénztári deviza vételi árfolyamon számítva.

A szerződés 6.2.) pontjában rögzítésre került, hogy a teljes hitelösszeg igénybevételét feltételezve, a szerződéskötéskor hatályos kondíciós lista feltételeivel, az induló törlesztőrészlet összege 134.074.-CHF, a törlesztőrészletek száma 203 darab.

A 6.4.) alapján a tőke, a kamat és a kezelési költség, továbbá a díjak, a jutalékok és a költségek megfizetése oly módon történik, hogy a hitelfelvevő köteles gondoskodni arról, hogy az esedékes devizatartozásának megfelelő forint fedezet a banknál vezetett, 3.2.) pontban megjelölt forintszámláján az elszámolási napot megelőző harmadik üzleti napon rendelkezésre álljon. A rendelkezésre tartott forint fedezet szempontjából az esedékes devizatartozásnak az esedékességet megelőző harmadik üzleti napon érvényes, az pénzügyintézet kereskedelmi deviza eladási árfolyamán számított forint ellenértéke az irányadó. A bank az esedékesség napján a hitelfelvevő esedékessé vált devizatartozását az pénzügyintézet kereskedelmi deviza eladási árfolyamán forintra átszámítja, és ezen forint ellenértékkel a hitelfelvevő forint számláját megterheli.

A szerződés aláírását megelőzően az I. és II. rendű felperes, valamint a II. rendű alperes a devizahitelek árfolyam- és kamatkockázatával kapcsolatban külön lapon szereplő kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá. A kockázatfeltáró nyilatkozat az alábbiakat tartalmazza: A nyilatkozat szerint a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamatkockázat tudatos felvállalását jelenti a hitel devizanemétől függően a hitel teljes, vagy adott esetben részleges futamidejére vonatkozóan. Erre tekintettel az alábbi, piac által indukált kockázatokra hívják fel a figyelmet. A hitel futamideje alatt árfolyam elmozdulások, a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban számított összege. További kockázatot jelent változó kamatozású hitelkonstrukciók esetében, hogy a deviza árfolyamváltozástól függetlenül a hitel devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak, és a változás akár a forint-kamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztőrészletek összegét. Ugyanakkor az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti. A nyilatkozat záradéka szerint az I., II. rendű felperes és II. rendű alperes a fenti kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakat tudomásul vette, és a devizahitel szerződést az abban foglaltak ismeretében, a piac által indukált esetleges kockázatok felelős mérlegelésével köti meg.

[2] A szerződés aláírását követően az I., II. rendű felperes és II. rendű alperes illetékes közjegyző közjegyzőhelyettese, eljáró közjegyzőhelyettes előtt számú 1 ügyszámon a fenti szerződésben és kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltaknak megfelelő tartalommal egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozatot tettek.

[3] 2007. március 20. napján az I., II. rendű felperesek, mint hitelfelvevők és zálogkötelezettek, a II. rendű alperes, mint készfizető kezes és zálogkötelezett, valamint az I. rendű alperes hitel-, zálog- és készfizető kezesi szerződés pénzügyintézet svájci frank magánhitelhez, pénzügyintézet stratégiai partnereinek ügyfele részére elnevezésű szerződést kötöttek számon.

A szerződés 1.1.) pontjában a bank a hitelszerződésben meghatározott célra és feltételekkel kötelezettséget vállalt arra, hogy a hitelfelvevő részére 99.600.-CHF összegű devizahitelt tart rendelkezésre, és – a rendelkezésre tartási időszak lejártáig – jelen szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén forintban, legfeljebb 14.500.000.-Ft összegű kölcsönt folyósít.

A szerződés 2.) pontja tartalmazza a szerződésben használt fogalmak meghatározását (üzleti nap, kamatfizetés kezdő napja, pénzügyintézet kereskedelmi deviza /eladási/vételi/ árfolyam, pénzügyintézet pénztári /eladási/vételi/ árfolyam, törlesztőrészlet fogalma.)

Az 5.2.) szerint a kölcsön folyósítása forintban történik, a lehívott devizaösszeg átváltásával, a folyósításkor érvényes pénztári deviza vételi árfolyamon számítva. A szerződés 6.) pontja szerint a kölcsön törlesztése, a kamat és a kezelési költség megfizetése havonta, az elszámolási napokon, kamatperiódusonként egyenlő összegű törlesztőrészletekben esedékes. A teljes hitelösszeg igénybevételét feltételezve, a szerződéskötéskor hatályos kondíciós lista feltételeivel, az induló törlesztőrészlet összege 781,51 CHF. Feltételezve, hogy az első törlesztőrészlet megfizetésére a jelen szerződésben meghatározott rendelkezésre tartási időpontot követő első elszámolási napon kerül sor, a törlesztőrészletek száma 203 darab. A 6.4.) alapján a tőke, a kamat és a kezelési költség, továbbá a díjak, a jutalékok és a költségek megfizetése oly módon történik, hogy a hitelfelvevő köteles gondoskodni arról, hogy az esedékes devizatartozásának megfelelő forint fedezet a banknál vezetett, 3.2.) pontban megjelölt forintszámláján az elszámolási napot megelőző harmadik üzleti napon rendelkezésre álljon. A rendelkezésre tartott forint fedezet szempontjából az esedékes devizatartozásnak az esedékességet megelőző harmadik üzleti napon érvényes, az pénzügyintézet kereskedelmi deviza eladási árfolyamán számított forint ellenértéke az irányadó. A bank az esedékesség napján a hitelfelvevő esedékessé vált devizatartozását az pénzügyintézet kereskedelmi deviza eladási árfolyamán forintra átszámítja, és ezen forint ellenértékkel a hitelfelvevő forint számláját megterheli.

[4] Ugyanezen a napon az I., II. rendű felperes és II. rendű alperes illetékes közjegyző közjegyzőhelyettese, eljáró közjegyzőhelyettes előtt számú2 ügyszámon a fenti szerződésben és kockázatteljesítő nyilatkozatban foglaltaknak megfelelő tartalommal egyoldalt kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozatot tettek.

[5] Az I. rendű felperes a iktató számú hitelszerződés alapján rendelkezésre tartott összegből 2007. március 23-án 14.500.000.-Ft folyósítását, míg a iktató1 számú hitelszerződés alapján rendelkezésére tartott összegből 2007. április 6. napján 2.500.000.-Ft folyósítását kérelmezte.

[6] A folyósítási kérelmek alapján az I. rendű felperes által megjelölt bankszámlára 2007. március 23-án 14.500.000.-Ft, míg 2007. április 6-án 2.500.000.-Ft került jóváírásra.

[7] Mindkét perbeli szerződés vonatkozásában megtörtént a felülvizsgált elszámolás, az I. rendű alperes részéről a szerződések felmondására került sor.

[8] A felperesek módosított keresetükben a két perbeli szerződés tisztességtelenségének megállapítását kérték az árfolyamkockázatról való nem megfelelő tájékoztatás, valamint a kezelési költség nem világos, nem érthető kiszámítása okán azzal, hogy a teljes érvénytelenség jogkövetkezménye az, hogy a tisztességtelen feltétel a szerződés megkötésétől kezdődően nem jelent kötelezettséget a fogyasztókra nézve.

A iktató számú szerződés vonatkozásában jogkövetkezményként a perbeli kölcsönszerződés határozat meghozataláig történő hatályossá nyilvánítását és a felperesek kötelezettségének 10.445.856.-Ft összegben való megállapítását kérték a csatolt elszámolás szerint. A iktató1 számú szerződés tekintetében a kereset a kölcsönszerződésnek a határozat meghozataláig

történő hatályossá nyilvánítására és a csatot elszámolás szerint a felperesek kötelezettségének 1.750.000.-Ft-ban való megállapítására irányult.

[9] A törvényszék a 27.P.20.274/2020/6. szám alatti ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg együttesen az I. rendű alperes részére 38.100.- Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

[10] A Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.20.774/2020/5-II. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára utasította. Az I.-II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak másodfokú perköltségét 100.000.- Ft-ban, az I. rendű alperesét 127.000.- Ft-ban állapította meg. Végzésének indokolásában hivatkozott rá, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta felhívni a felpereseket arra, hogy keresetüket pontosítsák és azt egyértelműen megfogalmazva adják elő. Ennek hiányában jelenleg nem tudható, hogy az megfelelt -e a DH 2. törvény 37. §-a szabályának, a felpereseknek volt -e, van -e egyáltalán érdemi elbírálást igénylő kereseti kérelme.

[11] A törvényszék az ítéltábla útmutatása alapján felhívta a felpereseket, hogy a végzés kézbesítésétől számított 30 napon belül keresetüket az alábbiak szerint pontosítsák. Jelöljék meg, hogy milyen érvénytelenségi okokra hivatkoznak, azokhoz milyen jogkövetkezményt kapcsolnak, megállapítási keresetük pontosan mire irányul. Tájékoztatta a felpereseket, hogy a 2014. évi XL. tv. (DH 2. tv.) 37. § (1) bekezdése szerint e törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének, vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (a továbbiakban: részleges érvénytelenség) megállapítását – az érvénytelenség okától függetlenül – a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek – a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának – alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben – eredménytelen hiánypótlási felhívást követően – nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összességében is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjesztenie.

Erre tekintettel a fentieknek megfelelő keresetet a DH 2. tv. 2. § - 3. § és a 37/A. §-a szerinti elszámolás csatolásával tételes levezetéssel terjesszék elő. Figyelmeztette a felpereseket, hogy amennyiben a felhívásban foglaltaknak határidőn belül nem tesznek eleget, a törvényszék úgy tekinti, hogy kizárólag a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányul a keresetük és a pert megszünteti.

[12] A felperesek végleges keresetükben a iktató számú és a iktatól számú fogyasztási kölcsönszerződés 1.1., 2., 5.2., 6.2., 6.4. pontjai tisztességtelenségének megállapítását kérték az árfolyamkockázatról való megfelelő tájékoztatás hiányára tekintettel a rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, Irányelv 3. Cikk (1) bekezdése, 4. Cikk (2) bekezdése, 6. Cikk (1) bekezdése alapján. Erre tekintettel a teljes szerződés érvénytelenségének megállapítását kérték a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján, azzal, hogy a törvényszék a szerződést a határozat meghozataláig nyilvánítsa hatályossá és a csatolt elszámolás szerint a felperesek kötelezettségét az I. rendű alperes felé a iktató számú szerződés vonatkozásában 10.445.856.- Ft-ban állapítsa meg, ennek tűrésére kötelezze a II. rendű alperest. A iktatól számú szerződés tekintetében a felperesek kötelezettségét az I. rendű alperes felé 1.750.481.- Ft-ban állapítsa meg, ennek tűrésére kötelezze a II. rendű alperest.

[13] Keresetüket arra alapították, hogy a perbeli szerződésekben és kockázatfeltárányilatkozatokban az árfolyamkockázatnak a fogyasztóra való telepítése tisztességtelen, a

deviza alapú nyilvántartásra és elszámolásra vonatkozó rendelkezések semmissége az I. rendű alperesi kockázatfeltárás tisztességtelenségének eredménye.

Álláspontjuk szerint az árfolyamkockázati tájékoztató a Hpt. 203- § (6)-(7) bekezdésében foglaltaknak felszínesen ugyan megfelel, mert feltárja a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, tartalmazza az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletekre. Azonban a tájékoztatónak az Irányelv 4. Cikk (2) bekezdésében foglalt világos és érthető megfogalmazás követelményeinek is meg kell felelnie. A perbeli szerződésben rögzített tájékoztatás a C51/17. számú EUB ítéletben foglalt követelményeknek nem felel meg, mert nem tartalmazza, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozás az adósokat terhelő pénzügyi kötelezettséget jelentős mértékben megnövelheti.

Kifogásolták, hogy a kockázatfeltárás semmilyen számítási metodikát nem tartalmaz arra, hogy a devizakölcsön esetén hogyan számítható ki a tőke és kamat változásának összege, így a fogyasztóknak lehetősége sem volt arra, hogy számításokat végeztethetnének a kölcsönrel kapcsolatosan, vagy akár ellenőrizni tudják az I. rendű alperes által közölt számítás helyességét. Így önmagában egy írott tájékoztatás minden kalkulációs lehetőség, számítási képlet nélkül nem minősül megfelelő tájékoztatásnak. Az a tájékoztatás, hogy a törlesztő részletek emelkedhetnek vagy csökkenhetnek, a kockázat mértékének beláthatóságára nem ad kielégítő tájékoztatást. A hitelező arról sem tájékoztatta a felpereseket, hogy a CHF maga menedékdeviza, továbbá nem tesz említést a kamatparitásról sem. A tájékoztatásnak tartalmaznia kellett volna visszamenőlegesen a HUF/CHF árfolyamtörténetet legalább a kölcsön futamidejével azonos időszakra vonatkozóan.

Ezek alapján a tájékoztatás az átlagos fogyasztó számára nem világos és nem érthető. A devizában nyilvántartott szerződés atipikus szerződés, így a rPtk. 205/B. § (2) bekezdése alapján külön tájékoztatni kell a felet arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, szerződésre vonatkozó általános rendelkezésektől lényegesen eltér. Az I. rendű alperesnek kellő időben minden általa ismert és a fogyasztó fizetési kötelezettségét érintő körülményről tájékoztatnia kellett volna és külön fel kellett volna hívnia a figyelmet arra, hogy a nemzeti fizetőeszköz súlyosan leértékelődhet, melynek következtében a törlesztőrészlet olyan mértékben is megnőhet, hogy annak teljesítésére a felperesek már nem lesznek képesek. Az átláthatóság hiányát önmagában a fizetési kötelezettségre vonatkozó, utóbb tisztességtelennek kimondott két szerződési feltétel, az árfolyamrés és az egyoldalú módosítási jog léte is megalapozza. A három szerződési feltételből együtt (árfolyamrés, egyoldalú módosítási jog, árfolyamkockázat korlátlan viselése) nem volt átlátható a szerződéskötéskor a gazdasági következmény és ezeknek a mechanizmusoknak az egymásra hatása sem. Így nem lehetett ellenőrizni, hogy a három szerződési feltételből eredő konkrétan melyik fizetési kötelezettség és milyen mértékű törlesztőrészlet növekedést jelentett az adott hónapban.

A felperesek azt számításba vehették, hogy a szerződésekhez kapcsolódik árfolyamkockázat, de nem ismerhették fel azt, hogy a kockázatviselésüknek nincs felső határa, a jelentős emelkedés reálisan bekövetkezhet és az a fizetési kötelezettségeikre milyen hatást gyakorol. Csak a szerződéskötés napján ismerték meg az ügylet megkötésével rájuk háruló kockázatot.

Álláspontjuk szerint a szerződésnek azon rendelkezései, melyek szerint a tőke összegét a svájci frankhoz kötik, az átlagos fogyasztónak érthetetlenek, tisztességtelének. Az adósok a hiteligénylési kérelmükben egyértelművé tették, hogy forinthitelre van szükségük, ezt a másik fél sem érthette másként. A felperesek nem a teljesítés módjának tulajdonítanak jelentőséget, hanem a teljesítendő szolgáltatásnak, ami mindig forintban történik. Erre tekintettel a kölcsönt forintkölcsönnek tekintik. A perbeli szerződés forintszerződés, a szerződés megkötésekor hatályos jogszabályok a devizaalapú szerződést mint szerződéstípust nem

ismerték. Az esetleg atipikus szerződésként kerülhetne szóba, amelyre azonban a rPtk. 205/B. § (2) bekezdés szabályai az irányadók.

Kérték az eljárás felfüggesztését a C-609/19. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

[14] Az I. rendű felperes személyes meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy brókercégen keresztül jutottak el a bankhoz. Személyesen nem is voltak bent a bankban, az irodában találkoztak a bank képviselőjével. Amikor az aláírás megtörtént, a szerződést elolvasták és azt tudomásul vették. Annyi tájékoztatást kaptak, hogy deviza alapú hitel lesz és hogy változhat az árfolyam felfelé és lefelé.

[15] A II. rendű felperes időközben bekövetkezett balesete miatt már nem emlékezett a történetekre.

[16] Az I. rendű alperes kérte a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben marasztalását.

Hivatkozott rá, hogy a felek között deviza alapú szerződés jött létre, melynek egyik speciális attribútuma, hogy a hitel és kölcsönszerződés megkötése, valamint magának a kölcsönnek a folyósítása időben elválik. Ilyen értelemben a kölcsönösszeg ennél pontosabb meghatározása, figyelembe véve magának a deviza alapú konstrukciónak a sajátosságait (a lehívott deviza összege átváltásával történő kölcsön folyósítás, a folyósításkor irányadó vételi árfolyamon) nem adható. Utalt rá, hogy a szerződés 5.1.) pontja szerint a kölcsön folyósítása a hitelfelvevő eseti írásbeli megbízása, lehívása alapján történik.

A CHF-ben meghatározott törlesztőrészlet forint ellenértékének kiszámítását a szerződés 6.4.) pontja egyértelműen és pontosan meghatározza.

Utalt rá, hogy időközben az árfolyamrész intézménye, valamint az egyoldalú kamatemelés, költségemelés, díjemelés törvényi szerződésmódosítás okán kikerült a szerződésből. Az I. rendű alperes a 2014. évi XXXVIII. törvény 3. §-a szerint eljárva a 2014. évi XL. törvény rendelkezései alapján a tisztességtelenül felszámított összeget elszámolta a felperes tartozására, melyről a felperest értesítette is. Ekként a nevezett törvény által tisztességtelennek minősített árfolyamrész, egyoldalú kamat-, költség-, díjemelés a törvényi szerződésmódosítás okán kikerült a szerződésből, így annak tisztességtelensége sem vizsgálható jelen perben. A Kúria 1/2016. PJE határozata alapján emiatt a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg.

A szerződések nem tisztán hitelszerződések, sem tisztán kölcsönszerződések, hanem olyan hibrid szerződések, amely mindkét jogviszonyra irányadó egyes tartalmi elemeket tartalmazza. A szerződések 1.1.) pontjaiban meghatározott 99.600.-CHF, illetve 17.200.-CHF a hitelkeret összege, míg az ugyanott meghatározott 14.500.000.-Ft, illetve 2.500.000.-Ft összeg a forintban folyósított és CHF-ben nyilvántartott kölcsön összege, amit a felperesek forintra pontosan fel is használtak, ennyi összeg a számukra folyósítva lett. Tehát a szerződésekben meghatározásra került a kölcsön összege forintban, illetve a szerződések 5.2.) pontjában a pontos számítási módja ezen forint összegnek megfelelő deviza összeg kiszámítására. A szerződés 5.1.) pontja alapján a folyósítás időpontja az adósoktól függ, hiszen nekik kell a folyósításra irányuló kérelmet megtenni a bank irányába. A felperesek által ténylegesen megkapott 14.500.000.-Ft és 2.500.000.-Ft kölcsönösszeg a szerződések 1.1.) pontjában rögzítésre került.

A szerződések 5.1.) és 5.2.) pontjaiból, illetve az üzletszabályzat 9.1.2.) pontjából egyértelműen meghatározható, hogy a kölcsön összegnek pontosan mely napon és mely árfolyamon számítható ki a deviza ellenértéke. A szerződések 6.4.) pontjai azt is egyértelműen rögzítik, hogy a svájci frankban meghatározott összegű törlesztőrészletek forint ellenértéke mennyi, azt miként lehet kiszámítani, milyen árfolyamon lehet átszámítani.

Nyilvánvalóan az árfolyam ingadozás miatt a futamidő alatt esedékessé vált törlesztőrészletek forint összegét nem lehetett előre meghatározni, hanem csak az átváltási árfolyam mértékét lehetett rögzíteni, amely ismeretében pedig egy egyszerű szorzással megállapítható a mindenkor törlesztőrészlet forint ellenértéke.

Az I. rendű alperes eleget tett a tájékoztatási kötelezettségének is, melyet igazol a felperesek által aláírt, és a szerződések részét képező kockázatfeltáró nyilatkozatok is. A kockázatfeltáró nyilatkozat tartalma alapján az is megállapítható, hogy a felperesek a szerződéskötéskor tájékoztatva lettek az árfolyamkockázat létéről, mibenlétéről, és arról, hogy az teljes mértékben a felpereseket terheli. A törlesztőrészletek és a tőketartozás forintban számított összegének jelentős mértékű emelkedésére is felhívta a figyelmet az I. rendű alperes, amelynek felső határát nem jelölte meg, azaz az emelkedés korlátlan növekedésével kellett eshetőlegesen számolnia a felpereseknek. A szerződések részét képező kockázatfeltáró nyilatkozatok nem minősülnek szerződéses rendelkezésnek, nem általános szerződési feltételek, így azok tisztességtelensége fogalmilag kizárt.

Az adósoknak a szerződés megkötésekor elegendő idő állt rendelkezésükre a kockázatfeltáró nyilatkozat elolvasására, azt mindenféle kényszer nélkül írták alá. A kockázatfeltáró nyilatkozat pedig tartalmazza a felperesek nyilatkozatát, hogy a tájékoztatást tudomásul vették, a perbeli szerződéseket annak ismeretében, a piac által indukált kockázatok felelős mérlegelésével kötik meg. Nincs továbbá olyan jogszabályi előírás, amely előírná az alperes részére, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást a szerződéskötés napját megelőzően kellene megtennie, a C-51/17. szám EUB ítélet is kizárólag azt írja elő, hogy a tájékoztatásnak a szerződés megkötése előtt kell megtörténnie. A szerződések megkötése előtti, időben nyújtott tájékoztatás körében annak van jelentősége, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazására, az ahhoz szükséges tájékoztatásra azt megelőzően került -e sor, hogy a fogyasztó a szolgáltató által előre meghatározott feltételeknek alávetette magát a szerződés megkötésével. Tehát a szerződéskötés napján nyújtott tájékoztatás is megfelelő, ha a félnek lehetősége volt a külön okiratba foglalt tájékoztatást megismerni, elolvasni, megérteni. A felperes nyilatkozata alapján erre a perbeli esetben is lehetőség volt. Az alperes a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatnál részletesebb tartalmú tájékoztatás vagy elemzések nyújtására erre vonatkozó jogszabályi előírás hiányában nem volt köteles. A kockázatfeltáró nyilatkozatból az adósok megismerhették az árfolyamkockázat pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt gazdasági következményeit, az alperes külön felhívta a figyelmet az árfolyamváltozás, kamatváltozás, törlesztőrészletek változásának lehetőségére és a forintban számított adósságterhek kumulatív növekedésére.

Hibás az a felperesi álláspont, hogy az árfolyamváltozásra vezető okokról, távoli mechanizmusokról is kellene tájékoztatást adni, ilyen elvárást egyik uniós döntés sem tartalmaz. Nem is tartalmazhat, hiszen a forintárfolyam és a különböző devizaárfolyamok egymáshoz képesti elmozdulását számos, a magyar, a svájci vagy akár a globális piacon bekövetkező változások befolyásolhatják, továbbá azt nem csak gazdasági, hanem társadalmi, politikai okok is befolyásolhatják. Így annak pontos meghatározása, hogy mi okozhat devizaárfolyam-elmozdulást, nem lehetséges.

A II. rendű alperes a felperesek keresetének teljesítését nem ellenezte.

[17] A törvényszék a rendelkezésre álló iratok, felek nyilatkozatai alapján megállapította, hogy a felperesek keresete az alábbiak szerint nem megalapozott.

[18] A peres felek szerződéses viszonyában a szerződéskötés időpontjára tekintettel a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) rendelkezései irányadóak.

[19] A régi Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a

feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

[20] A (4) bekezdés alapján az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.

[21] A 2/2014. PJE határozat 1.) pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, mely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható vagy állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét a régi Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

[22] A Hpt. 203. § (1) bekezdése értelmében a pénzügyi intézmény egyértelműen és közérthetően köteles ügyfeleit, illetve jövőbeni ügyfeleit a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételének feltételéről, valamint e feltételek módosulásáról tájékoztatni.

A (6) bekezdés alapján az olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja.

A (7) bekezdés alapján a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

Azt, hogy az egyes devizanemek árfolyama a kölcsön futamideje alatt milyen módon és mértékben fog változni, előre nem határozható meg. Így a pénzügyi intézményektől nem várható el az, hogy a futamidő végéig előre, pontosan meghatározzák az árfolyam változásának irányát és mértékét. Olyan kötelezettség sem terhelte a pénzügyi intézményeket, hogy visszamenőlegesen az árfolyamok alakulását ismertessék az adósokkal. Amennyiben a pénzügyi intézmény felhívja a fogyasztó figyelmét az árfolyamváltozás kockázatának a fennállására, továbbá, hogy az árfolyamváltozás esetén jelentős mértékben növekedhet a fogyasztók kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettsége és ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli, eleget tesz a tájékoztatási kötelezettségének.

[23] Arra a felperesek nem hivatkoztak, hogy az I. rendű alperes nem biztosított elegendő időt a kockázatfeltáró nyilatkozat áttanulmányozására, csupán azt kifogásolták, hogy azt csak a szerződéskötés napján ismerhették meg. Jogszabály azonban kizárólag azt írta elő az I. rendű alperes részére, hogy a szerződés megkötését megelőzően kell az árfolyamkockázatról a tájékoztatást megadni, olyan kötelezettsége nem volt, hogy ezt a tájékoztatást a szerződés megkötésének napját megelőzően kell megadni. Ilyen kötelezettséget a felperes által hivatkozott EUB döntések sem tartalmaznak.

[24] Mivel az I. rendű alperes által adott tájékoztatás kiterjedt az árfolyam kedvezőtlen megváltozásának („előre meg nem becsülhető irányban”) reális lehetőségére, valamint arra is, hogy annak nincs felső korlátja („előre meg nem becsülhető mértékben”), az I. rendű alperes sem a Hpt. 203. § (6), (7) bekezdéseiben, sem a Ptk. 205. § (3) bekezdésében

írt kötelezettségét nem szegte meg. A tájékoztatás felhívta a figyelmet arra is, hogy a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamatkockázat tudatos felvállalását jelenti az adósok terhére.

[25] Az alperes tájékoztatása világos és érthető volt, így tudomással kellett bírnia a felpereseknek a svájci frank bármilyen mértékű emelkedésének lehetőségéről, az árfolyamváltozás lehetséges hatásairól, az árfolyamkockázat őket terhelő korlátlan mértékéről. A tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie arra, hogy az árfolyamváltozást milyen tényezők befolyásolják, az milyen mechanizmusok alapján változik.

[26] A kockázatfeltáró nyilatkozatban szereplő tájékoztatás kellő figyelemmel való elolvasása alapján az árfolyamváltozás reális lehetőségét, annak a fizetési kötelezettségeikre gyakorolt hatását, gazdasági következményeit, a devizák meghatározott jövőbeli időpontokban történő átváltási kötelezettségből eredő következményeit fel kellett ismerniük a felpereseknek.

[27] A törvényszék a perbeli esetben azt is vizsgálta, hogy az EUB által felállított követelményrendszernek (C-26/13., C-186/16., C-126/17., C-51/17., C-227/18.) megfelelt-e az alperes árfolyamkockázatról történő tájékoztatása.

[28] Az EUB többek között a C-26/2013. szám alatti ítéletében is kifejtette, hogy a fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó, hanem az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó értendő. Az EUB fenti ítéletében is kiemelt felek közötti információs egyensúlyhiány kiegyenlítésére a szerződést kötő feleket általában terhelő együttműködési kötelezettséget a fogyasztó javára a Hpt. 203. § (6)- (7) bekezdése egészíti ki. A (7) bekezdés a) pontja adja meg a fogyasztóval szerződő felet terhelő plusz tájékoztatási kötelezettség tartalmát akként, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

[29] A Hpt. 203. § (7) bekezdés a) pontjának a bíróságokra kötelező értelmezését adja a 6/2013. PJE III.) pontja. Ez alapján a pénzügyi intézményt jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kellett terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. A tájékoztatási kötelezettség ugyanakkor nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére, nem kellett kiterjednie a kockázat reális voltára, valószínűségére sem.

[30] Az EUB által C186/16 szám alatt meghozott ítélet is ebben a keretben tartalmazza a fogyasztóval szerződő fél tájékoztatási kötelezettségét. A döntés által felhívott működési mechanizmusa a szerződésnek éppen az, hogy az árfolyamváltozás hatására az adós által fizetendő törlesztési kötelezettség mértéke is megnövekszik. A pénzügyi intézmények megfelelően eleget tesznek tájékoztatási kötelezettségüknek, ha felhívják a fogyasztó figyelmét az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy az árfolyam változása esetén növekedhet a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségük. Ezen tájékoztatást követően a fogyasztó köteles azt mérlegelni, hogy ezen kockázat számára vállalható -e. (Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.370/2018/4.).

[31] A C-51/2017. számú ügy indokolása szerint a pénzügyi intézménynek elegendő tájékoztatást kell nyújtani a kölcsönt felvevők számára ahhoz, hogy az utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. A tájékoztatásnak ki kell terjednie a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, arra, hogy az gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben az adós jövedelmét kapja leértékelődik azon devizához képest, mint amelyben a kölcsönt nyújtották. A tájékoztatásra a szerződés megkötése előtt, időben kell, hogy sor kerüljön. A EUB nem részletezte, hogy a

tájékoztatásnak mire, milyen módon, illetve terjedelemben kellene kiterjednie, e kérdésben a nemzeti bíróságnak kell állást foglalnia. Az EUB ítéletek nem fogalmaztak meg olyan többletkövetelményt, hogy a tájékoztatás során bármilyen konkrét adatot, vagy számítást közölni kell a fogyasztóval, ha a tájékoztatásból az árfolyamkockázat mibenléte és annak gazdasági következményei a fogyasztó számára ennek hiányában is világosan és egyértelműen felismerhetők.

[32] A felperesek a kölcsönszerződés aláírását megelőzően a kölcsönszerződést elolvashatták, áttanulmányozhatták, és a kölcsönszerződéseken túlmenően külön kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírtak.

[33] A szerződések megkötését követően a felperesek közjegyző előtt az I. rendű alperes közreműködése nélkül a kölcsönszerződéseknek megfelelő tartalommal, valamint a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakkal megegyezően egyoldalú kötelezettségválló és tartozást elismerő nyilatkozatot is tettek, mely nyilatkozat egyoldalú jognyilatkozat, arra a szerződéses kikötésekre irányadó érvénytelenségi okok nem vonatkoznak.

[34] Az I. rendű felperes meghallgatása során elismerte, hogy kapott arról tájékoztatást, hogy deviza alapú lesz a hitel és ezen tájékoztatást követően írta alá a szerződéseket. A szerződést elolvasta és azt tudomásul vette. A szerződésekből pedig egyértelműen megállapítható, hogy a felek között devizában nyilvántartott kölcsönszerződés jött létre. A devizában nyilvántartott kölcsönszerződés egyik fő jellegzetessége az, hogy a folyósítás és a törlesztés forintban történik, azonban ettől a szerződés nem minősül forintkölcsönnek. A kölcsönszerződés és a kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a felpereseknek tisztában kellett lenniük az árfolyamkockázat mibenlétével, jelentőségével.

[35] Az árfolyamrés, valamint az egyoldalú költségemelés kérdéskörét a DH 2 törvény már rendezte, a felülvizsgált elszámolások már ennek figyelembevételével készültek el, így ezen szerződéses kikötések tisztességtelensége jelen perben már nem vizsgálható.

[36] Az EUB C-51/17. számú ítélete szerint a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 1. cikk (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az Irányelv hatálya nem terjed ki a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon feltételekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történt megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a nemzeti bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessenek a szerződés valamely semmis feltétele helyébe. Ebből következően az MNB árfolyamának alkalmazását előíró jogszabályi rendelkezésnek megfelelő feltétel nem tartozik az Irányelv hatálya alá, vagyis annak tisztességtelensége az Irányelv 1. cikk (2) bekezdése, illetve az azt a hazai jogba átültető Ptk. 209. § (6) bekezdése alapján nem vizsgálható.

[37] A régi Ptk. 205/B. § (2) bekezdése azt szabályozza, amikor egy adott szolgáltatás vonatkozásában szerződések ugyanolyan, vagy nagyon hasonló általános szerződési feltételekkel jönnek létre. Ilyen esetekben önmagában az elterjedt általános szerződési feltétel alkalmazása nem igényel figyelemfelhívást. Külön tájékoztatást akkor szükséges előírni, megkövetelni, ha az egyik piaci szereplő jelentősen eltér az elterjedt gyakorlattól.

[38] A szerződéskötés időpontjában a pénzintézetek széles körben alkalmazták a deviza alapú kölcsön konstrukciót, valamint az egyoldalú kamat,- díj,- költségemelés lehetővé tevő kikötést, az nem minősült a szokásos szerződési gyakorlattól eltérő szerződésnek, illetve eltérő rendelkezésnek. A felperesek által vitatott szerződési feltételek nem térnek el a többi pénzügyi vállalkozás által ugyanebben az időszakban kínált deviza alapú kölcsönszerződések konstrukciójától.

[39] A törvényszék a felpereseknek az Európai Unió Bírósága előtt C-932/2019. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásig történő eljárás felfüggesztést szükségtelennek tartotta. Az előzetes döntéshozatali eljárás bevétele abban az esetben lett volna szükséges, amennyiben a bíróság a perbeli kölcsönszerződés tisztességtelenségét megállapítja és a tisztességtelenség jogkövetkezményeiről kellene döntenie. A C-609/19. számú előzetes döntéshozatali eljárásban született döntés bevétele is szükségtelennek tartotta a törvényszék, tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelősége a már hivatkozott jogszabályok és a fent ismertetett EUB döntésekben foglaltak alapján elbírálgatható volt.

[40] A törvényszék a hitelközvetítő tanú1, valamint a szerződést az I. rendű alperes részéről aláíró tanú2 tanúkénti meghallgatására irányuló indítványt elutasította. Az I. rendű felperes előadta, hogy tájékoztatást kizárólag a hitelközvetítőtől kapott, így a szerződést az I. rendű alperes részéről aláíró személy meghallgatása szükségtelen volt. tanú1 vonatkozásában a felperesek vállalták, hogy a tanú elérhetőségét bejelentik, azonban ennek nem tettek eleget. Másrészt az I. rendű felperes azt nem vitatta, hogy a hitelközvetítő tájékoztatta arról, hogy a hitel deviza alapú lesz és változhat az árfolyam felfele és lefele. A felperes ezen nyilatkozata és az írásbeli kockázatteljesítő nyilatkozat alapján megállapítható volt, hogy az I. rendű alperes eleget tett az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének. A tanúk meghallgatása a tájékoztatás megfelelősége körében akkor lett volna szükséges, amennyiben a felek nem kaptak volna a szerződés megkötését megelőzően írásban részletes tájékoztatást az árfolyamkockázatról, annak mibenlétéről, következményeiről. A felperesek azonban a szerződés megkötését megelőzően írásban részletes tájékoztatást kaptak a fentiekről, amelyet aláírásukkal tudomásul vettek és a tájékoztatásban foglaltak figyelembevételével kötötték meg a szerződéseket.

Az I. rendű felperes jogi képviselője ugyan utalt arra beadványában, hogy az I. rendű felperes a tárgyaláson olyan nyilatkozatot is tett, miszerint a hitelközvetítő arról tájékoztatta, hogy az árfolyam nem fog nagyon megemelkedni. Ilyen nyilatkozatot azonban az I. rendű felperes a meghallgatása során nem tett, a felperesi képviselő sem kérte e körben a jegyzőkönyv kiegészítését. Így ezt a hivatkozást a törvényszék nem vette figyelembe.

Szükségtelennek tartotta a törvényszék az I. rendű alperes arra történő felhívását is, hogy a banknak mennyi összeget utalt át, ugyanis ez nem része a felperesek és az I. rendű alperes közötti szerződéses viszonyoknak.

[41] Mindezek alapján a törvényszék a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[42] A felperesek pervesztesek lettek, a régi Pp. 78. § alapján kötelesek az I. rendű alperes perkötségének megfizetésére, melyet a törvényszék a Fővárosi Ítéltábla által megállapított 127.000,- Ft fellebbezési perkötséget is figyelembe véve a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján állapított meg.

[43] A felperesek személyes költségmentessége folytán a le nem rótt eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13-14. §-a alapján az állam viseli.

[44] Az ítélet elleni fellebbezés lehetősége a régi Pp. 233. §-án alapul.

Balassagyarmat, 2021. május 4.

dr. Barsi Ildikó s.k.

bíró